

نگاه

نگاهی به طرح جدید نیروی انتظامی

به جای کلاه ها

کله ها را عوض کنیم

آرزو شهزایی

سه سال پیش وقتی نیاز به لباسی بر پایه ارزش های فرهنگی نیاکانمان ، از هر سوی جامعه سربرآورد، بحث طراحی الگوی مد به یکی از بحث های دائم مجلس هفتم تبدیل شد .

رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس در آن زمان اعلام کرد که ما برای دختران و پسران نیازمند لباس ملی هستیم و همان زمان طرحی را هم جهت طراحی و عرضه این لباس به مرکز پژوهش های مجلس ارائه کردند و قرار بود با الگوسازی مناسب و طراحی لباس هایی براساس مدهای داخلی به جنگ وانهادگی و بریدن نسل تازه از میراث معنوی خود بروند . اگرچه از همان آغاز ، با نقطه نظرهای متفاوتی روبه رو شد و تلاش و نگرانی برخی از اعضا پیش از آنکه به برآوردن نیاز جامعه به یک لباس ایرانی به عنوان یک پدیده برجسته فرهنگی بپردازد، تنها به تعیین قانون حجاب و مبارزه با بدحجابی متمرکز شد و پایه های خود را براساس برخورد قرار داد .

خیلی از نمایندگان در آن دوران که انتخابشان را ناراضیانی از دولت خاتمی قلمداد می کردند مبارزه با آزادی های فرهنگی و حجاب زنان را به عنوان معیار سلامت فکری و فرهنگی جامعه مورد توجه قرار دادند .

برخی از آنها چادر را حجاب برتر معرفی کردند و برخی دیگر مثل «عشرت شایق» نیز آزادی بازار نشر ، سینما و ورزش را نشانه گرفتند .

همان زمان بود که «فاطمه آلیا» نماینده تهران ، درباره تظاهراتی که انصار حزب الله در اعتراض به گسترش بدحجابی برپا کرده بودند ، حجاب را به عنوان یکی از ضرورت های حضور اجتماعی و نه مساله یی قراردادی عنوان کرد و افزود : ما با زور و مقابله نمی توانیم با هنجارشکنی مقابله کنیم و حل مشکل بدحجابی به اقدامات فرهنگی نیاز دارد .

کمیسیون فرهنگی مجلس نیز مقوله پوشش ملی و مد را در سطحی فراتر از مبارزه همراه با زور و بخشنامه مورد توجه قرار داد و گفت : با بخشنامه و بگیر و ببند و برخوردهای فیزیکی نمی شود با پدیده بدحجابی مبارزه کرد .

خیلی ها مثل «علاءالدین بروجردی» رئیس کمیسیون امنیت ملی هم معتقد بودند که نباید برخورد به شیوه یی باشد که به مفاسد زیرزمینی بینجامد و به جای کار ریشه یی و اساسی صورت مساله را پاک کنیم .

در میان اظهارنظرها، مسائلی مثل بحث ایجاد کلینیک مد، تذکر به خبرنگاران مجلس، تذکر به نمازگزار ها و نهادهای مربوط و حتی کاهش سیاسی و استراتژیک خواندن موضوع هم عنوان شد .

گهگداری هم زمزمه اجباری شدن چادر مطرح می شد و طرحی هم به نام «حجاب فاطمی» یا «طرح عفاف» از طرف اعضای فراکسیون زنان و اعضای شورای فرهنگی اجتماعی زنان تهیه شد که البته برخی آن را تکذیب کردند .

اما از همان ابتدا آشکار بود که طرح یکسان کردن لباس ها به همان شکست تاریخی کشورهای دیگر جز در همسان سازی لباس ها می انجامد و قرار نیست مورد استفاده قرار بگیرد .

حالا سه سال از آن تظاهرات ، اعتراض ها ، بحث ها و طرح ها می گذرد و هراز چندگاهی با گرم شدن هوا این بحث ها قوت می گیرد اما هنوز قادر نبوده است برخورد محکمی با یک پدیده فرهنگی

شاید که دوری و نزدیکی به سنت ها در جامعه ازهم گسیخته یی که هنوز هم با وجود آمیخته شدن سطحی با فرهنگ جوامع مدرن، تصور غالب ارکان جامعه اش اینگونه است که مذهب با غم آمیخته شده است و این طرز تلقی گاه به انتخاب رنگ لباس نیز تسری یافته ، نیازمند نگاهی فراگیرتر ، دانش و دورنگری بیشتری است .

حکایت امروز ما شاید حکایات همان گوسفندچرانی است که به قول میرزاده عشقی کلاه نمدی اش را برداشته اند و کلاه سیلندر پر زرق و برق فرنگی بر سرش گذاشته اند .

حالا این ایرانی غرب زده جامانده از قافله تمدن که تمام دلنخوشی اش این کلاه فرنگی است ، نه تمام زندگی اش را می تواند با فرهنگ بیگانه بیامیزد و نه کسی ارزش های آن کلاه نمدی را برایش شوح داده است .

حالا پس از سه سال افت و خیز آنچه به دست آمده است انگار اجرای همان طرح ستیز است .

حالا پس از سه سال انتظار ، فرمانده نیروی انتظامی آتهایی را که می گویند باید در این زمینه کار فرهنگی انجام شود ، مورد استيضاح قرار می دهد و این مبارزه را یک طرح امنیت اخلاقی عنوان می کند و یک تکلیف قانونی برای پاسسازی جامعه . واقعیت این است که ما اغلب بدترین و ساده ترین راه را ها انتخاب می کنیم .

کار فرهنگی کردن دشوار است . هزینه می خواهد . به نیوغ نیاز دارد . تاریخ نگاری و فرهنگ دوستی مان را می سپاریم به غربی ها و بعد در برابر تصویر وحشیانه یی که از تاریخ مان می سازند قند علم می کنیم و به قول دوستی ، ما احساسات سوزان ملی به جنگ این موج ویرانگر می رویم .

گروه اجتماعی : نیروی انتظامی تحت فرماندهی

مدیران کارآمد و با تجربه چند سالی است که در

۱

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

۲۱

۲۲

۲۳

۲۴

۲۵

۲۶

۲۷

۲۸

۲۹

۳۰

۳۱

۳۲

۳۳

۳۴

۳۵

۳۶

۳۷

۳۸

۳۹

۴۰

۴۱

۴۲

۴۳

۴۴

۴۵

۴۶

۴۷

۴۸

۴۹

۵۰

۵۱

۵۲

۵۳

۵۴

۵۵

۵۶

۵۷

۵۸

۵۹

۶۰

۶۱

۶۲

۶۳

۶۴

۶۵

۶۶

۶۷

۶۸

۶۹

۷۰

۷۱

۷۲

۷۳

۷۴

۷۵

۷۶

۷۷

۷۸

۷۹

۸۰

دستور دادن، فرهنگ را نهادینه نمی کند

محمدصادق امینی

در کشور ما به دلیل خاصیت بومی مناطق پوشش های متفاوتی وجود دارد و اشخاص باید با توجه به بافت فرهنگی و عرف مردم منطقه یی که در آن زندگی می کنند در مورد آن تصمیم گیری کنند . مسوولان نباید فراموش کنند که تنوع طلبی در حوزه رنگ ، شکل و پوشش باید با خصوصیات فکری نسل جوان هماهنگ باشد .

می گویند که هر کسی فرزند زمان خود است و نمی توان لباس پدربزرگ ها یا مادر بزرگ ها را به تن نوه های آن افراد کرد . با وجود اینکه سیاستمداران و برنامه ریزان برنامه های فرهنگی کشور به دقت متوجه این موضوع شده اند ولی باز کسانی هستند که می خواهند از جو موجود سوءاستفاده کرده و تیری در تاریکی رها کنند و ببینند که آیا به هدف می خورند یا خیر ، بهتر است این آقایان به خاطر داشته باشند که اگر مدیران و برنامه ریزان نیز از کنار علایق نسل خود جاافتد و به تنوع طلبی در فطرت هر انسان سالمی که در جوامع انسانی زندگی می کند وجود دارد . اگر کسانی هستند که واقعاً می خواهند برای فرهنگ این مردم و این مرز و بوم دلی بسوزانند باید بدانند که در صورتی می توان الگوی جامعی را در اختیار جوانان قرار داد و امیدوار بود که مورد استقبال نسل جوان جامعه قرار بگیرد که در آن فاکتورهایی همچون تنوع طلبی ، غریزه و زیباشناسی و سلسله مراتب جامعه در آن با یکدیگر ضرب شده باشند . برخورد با معضلات و ناهنجاری های ناشی از بدپوششی باید فرهنگی و بر اساس زیرساخت های فرهنگی صورت گیرد ، زیرا صرفاً کارهای دستوری و امرانه نه تنها مورد پذیرش جامعه نیست بلکه می تواند مبارزه منفی به همراه داشته باشد . عده یی از مسوولان در حال حاضر با سر دادن شعار علنی شدن جرایم قصد دارند فرهنگ جامعه را به خیال خود یک شبه از نو طراحی کرده در صورتی که این موضوع غافلند که نباید به بهانه علنی شدن جرایم اجازه پنهانی شدن آن را داد . وقتی که موضوعی غیرعلنی می شود به شدت گسترش می یابد و کنترل کردن آن غیرممکن می شود .

فرهنگ سازی فصلی نیست

نباید فراموش کرد که نیروی انتظامی متولی فرهنگ سازی نیست و تنها عامل اجرایی دولت است ،

دوم اینکه اگر به باور برخی مسوولان کافی شاپ ها، سالن های بیلبارد و . . . کانون فساد است باید به این سوال پاسخ داد که جوانان اوقات فراغت خود را چگونه باید بگذرانند؟ آیا تنها با تعطیل کردن این گونه مکان ها می توان فرهنگ سازی کرد؟ اصلاً چراندولت که دغدغه فرهنگ سازی نیست بلکه فرهنگ خورای است . در غیر این صورت جامعه دچار یک بحران فرهنگی عظیم خواهد شد . دولت می تواند به استفاده از تجربه فراوان و مطالعات انجام شده در این زمینه و غیر سیاسی کردن حجاب در کنار تنوع طلبی نسل جوان از ارزش ها و معیارهای جامعه نیز به راحتی مراقبت کند .

مقوله یی به نام فرهنگ خورای
نکته یی که بیشتر مسوولان به آن اصلاً توجهی نمی کنند یا نکرده اند این است که فرهنگ سازی نیازمند گذشت زمان است و اقدامات پرتشاب (برخورد ، جریمه نقدی بدحجابی ، باطل کردن گواهینامه و . . .) نه تنها فرهنگ ساز نیست بلکه فرهنگ خورای است . مسوولان تنها در صورتی می توانند حجاب را در جامعه نهادینه کنند که به آن به عنوان یک موضوع اجتماعی نگاه کنند ، آن وقت است که می توان با این مساله به راحتی برخورد کرد . نیروی انتظامی نیز به عنوان یک نیروی خد متنگزار باید تا قبل از اینکه مسوولان مربوطه (بعد از مطالعات فراوان) این برنامه جدی برای مقابله با این موضوع طراحی کنند و بعد به تأیید مقام عالی رتبه و کارشناسان نیروی انتظامی که از تجربیات بالایی برخوردار هستند برسنداز هرگونه مداخله در این زمینه جداً خودداری کند . این مطلب از آنجایی به شدت اهمیت دارد که مقابله با بدحجابی به دلیل مشهود بودن آن از مقابله با مواردی نظیر خانه های فساد، فحشا و . . . که در صورت زیرزمینی اداره می شوند راحت تر است . مقابله فیزیکی تنها قدم اول است که اگر با درایت ، مراحل بعدی آن که خارج از حیطه نیروی انتظامی است ، مدیریت نشود تأثیرات منفی و معکوس آن بسیار بیشتر از اثرات مثبت آن خواهد بود . مساله دیگری که باید به آن توجه شود این است که نباید مشکلات و ناتوانی های داخلی را به گردن دشمنان انداخت . این موضوع از آن جهت حائز اهمیت است

که بعضی از مسوولان سعی می کنند که علل و ریشه بدحجابی را در خارج از مرزهای ایران جست وجو کنند و انگشت اتهام را به سمت بیرون مرزها نشانه گیری کنند . حقیقت تلخی که دولت و مسوولان نهادهای مربوطه باید به آن توجه کنند این است که بدحجابی بیشتر از اینکه ریشه خارجی داشته باشد ریشه داخلی دارد و اگر بدحجابی در کشور ایران که بیشتر مردم آن اعتقادات اسلامی دارند رشد کرده ناشی از ضعف مدیران ، غیرمشفقتی و سطحی بودن برنامه های آنان برای مقابله با این معضل بوده است . سال ها است که از نسل جوان جامعه انتقاد می کنند که چرا از لباس های غربی استفاده می کنید اما کسی نیست به این منتقدان بگوید که مگر جوانان جامعه گزینه دیگری نیز برای انتخاب داشته اند! وقتی طراحان لباس که معلوم نیست چه کسانی هستند و با چه سلاطینی می خواهند اقدام به طراحی مد و لباس برای جامعه کنند در هنوز الگوی مناسب و جوان پسندی (مناسب تمام اقشار نسل جوان نه تنها عده یی خاص) را طراحی نکرده اند، ناگفته پیداست که نسل جوان جامعه همواره تقلیدکننده خواهد بود .

هر کسی فرزند زمان خود است

علایق نسل جوان از تنوع پیچیده یی برخوردار است و ناگفته پیداست که نمی توان نسل جدید را وادار به استفاده از الگوهای قدیمی کرد . مسوولان فراموش نکنند که هر کس فرزند زمان خود است و در همان زمان نفس می کشد . یک کارشناس برجسته جامعه شناسی که تحقیقات بسیاری در زمینه رابطه تنوع رنگ ها و حجاب اسلامی انجام داده است معتقد است هر نوع اعمال فشار در زمینه عقاید یا رنگ ها در زمینه پوشش ، یک هنجار غیررسمی را در مقابل یک هنجار رسمی قرار می دهد که این مغایر با اهداف فرهنگی جامعه است . یک زن با رنگ هایی که در مورد پوشش خود انتخاب می کند با محیط پیرامون خود ارتباط برقرار می کند و قطع این ارتباط یا محدود کردن آن غیر ممکن است .

سر کیسه را شل کنید

دولت اگر می خواهد در این زمینه به موفقیتی دست یابد باید هزینه مادی آن را بپردازد و با تخصیص بودجه بسترهای فکری و فرهنگی جامعه را تقویت کند . کسانی که صحبت از برخورد می کنند نمی خواهند دولت در این راه سرمایه گذاری مادی کرده و می خواهند با به کار بردن زور منابع مادی دولت را تقویت کرده و منابع فرهنگی را بدون پشتوانه باقی بگذارند! مدیریت فقط اشغال کردن یک صندلی نیست . فقط با دستور دادن نمی توان فرهنگ اسلامی را در جامعه نهادینه کرد . فرهنگ سازی یعنی پول خرج کردن برای مردم ، فرهنگ سازی یعنی احترام به حقوق مردم ، فرهنگ سازی یعنی حفظ شخصیت و آبروی اجتماعی مردم در جامعه نه برخورد با آنها ، جریمه نقدی کردن یا توقیف ماشین های آنها .

گسترش حجاب یا تغییر ظاهر افراد

مگر در حال حاضر اجباری برای استفاده از مانتوهای رنگی برای دختران یا زنان جامعه وجود دارد؟ هر کسی

حق انتخاب دارد و در حال حاضر همه با خوبی و خوشی در کنار هم زندگی می کنند، عده یی بسته به سلیقه خود از پوشش چادر استفاده کرده اند و عده یی هم از پوشش مانتو . هیچ کسی نمی تواند بگوید که استفاده از نوع خاصی از پوشش همراه با رنگ های روشن بدحجابی است . چنین شخصی با معنایی حجاب را نمی داند یا اینکه می خواهد با سلاطین مردم مبارزه کند . مسوولان بدانند که کلاشپوری مثل تهران الگوی تمام ایران است ، اگر طرحی در تهران خوب اجرا شود می توان مطمئن بود که با کمی تغییرات می توان آن را تمام ایران خوب اجرا کرد ولی اگر طرحی در تهران جواب ندهد در هیچ شهر یا استان دیگری از کشورمان جواب نخواهد داد . بهتر است بعضی از مسوولان نگاه خود را تغییر داده و به جای اینکه بخواهند با رفتار غیرانسانی و زننده خود، آنها را مروج فساد در جامعه قلمداد کرده به عنوان جزئی از این جامعه با آنها تعامل کرده و به این فکر کنند که چه چیز باعث شده که آن زن بدحجاب شود . کوتاهی مسوولان یا بی ایمانی آن شخص . چرا همیشه این مردم هستند که باید تاوان طرح های نامناسب فرهنگی را پس بدهند؟

یک افسر پلیس ، یک بسیجی یا هر شخص محترم دیگری که قصد دارد در خیابان به یک خانم در زمینه حجاب تذکر دهد خود باید بداند که تعریف واحد تمام نیروهای فرهنگی و انتظامی درون جامعه در مورد بدحجابی چیست . آیا منظور از خانم های بدحجاب خانم هایی هستند که از لباس های روشن استفاده می کنند؟ یا منظور خانم ها یا دخترانی هستند که از آرایش غلیظی استفاده کرده و حجاب موی سر خود را حفظ نمی کنند؟ سوال دیگری که مسوولان متصدی امر باید پاسخ آن را به شفافیت توأم با واقعیت به مردم بدهند این است که آیا هدف آنها تغییر دادن چهره و وضعیت ظاهری افراد است یا اینکه آنها می خواهند واقعاً حجاب را نهادینه کنند؟ البته ناگفته پیداست که جواب تمام مسوولان به این سوال این است که ما می خواهیم فرهنگ را بسط دهیم ولی اگر قرار باشد تنها ظاهر فرهنگ بسط پیدا کند و درون آن خالی باشد تا چه مدت می توان آن را حفظ کرد؟

درنگ

چگونگی اجرای

طرح مبارزه با بدحجابی

بنا به آنچه از دو هفته پیش اعلام شده بود از اول اردیبهشت ماه طرح مبارزه با بدحجابی اجرا شد . نیروی انتظامی ، مجری این طرح که به نظر می رسد با مدیریت های جدید سعی دارد کارایی و قابلیت خود را نسبت به فرماندهان قبلی در ساماندهی امور اجتماعی کلانشهری چون تهران بیش از پیش اثبات کند در روز نخست اجرای طرح فقط به تذکر شفاهی اکتفا نکرد و تعدادی از زنان و دختران را روانه مقرهای از پیش تعیین شده پلیس کرد .

خبرنگار خبرگزاری فارس گزارش کوتاهی منتشر کرد و در آن به شرح مشاهدات خود از روز اول طرح امنیت اخلاقی با رویکرد مبارزه با بدحجابی پرداخته بود . جالب است که در این گزارش تصریح شده عده ای از زنانی که به مقرهای پلیس هدایت شده اند بدحجاب نبوده و فقط به خاطر اینکه در برابر تذکر نیروی انتظامی برای پوشش موی سر خود مقاومت کرده بودند دستگیر شدند . گزارش فارس را بخوانید :

در پی اجرای طرح نیروی انتظامی برای افزایش امنیت اجتماعی دیروز ماموران گشت ارشاد پلیس با حضور در ۲۳ نقطه شهر تهران مانند میدان هفت حوض ، تجریش ، میدان ونک و میداین بزرگ و خیابان های اصلی اقدام به تذکر به زنان و دختران بدحجاب می کردند که این تذکرات چنانچه با مقاومت فردروبه رو می شد منجر به هدایت وی به مقر می شد . در مرکز مبارزه با مفاسد اجتماعی تهران بزرگ خیابان وزرا ساعت ۸ شب یک دستگاه اتوبوس نیروی انتظامی که حامل زنان و دختران بدحجاب بود به این مرکز وارد و افراد دستگیر شده بلافاصله برای ارائه توضیحات به واحد عملیات زنان منتقل شدند .

در دایره عملیات ویژه بانوان ، تعدادی از افسران زن پلیس از افراد یاد شده عکس می گرفتند که این عکس ها وارد سیستم شده و به عنوان سوابق فرد بدحجاب نگهداری می شود .

تعداد زنانی که به این مرکز منتقل شده بودند، حدود ۱۵ نفر بود که در میان آنها بعضی از زنان میانسال نیز دیده می شد که یکی از مامورانی که در اجرای طرح نسبت به انتقال این افراد اقدام کرده بودند ، در پاسخ به پرسش خبرنگار فارس مبنی بر این که چرا افراد میانسال را نیز به این مکان منتقل کرده اید، گفت : این افراد مداران افرادی هستند که به دلیل بدحجابی به این اداره هدایت شده اند و بنا به تقاضای خودشان برای همراهی با دخترانشان به این مرکز آمده اند .

البته تعدادی از این افراد از هدایشان به این مرکز شکایت داشتند . از سوی دیگر همزمان با انجام مشاوره از سوی ماموران مرکز با افراد بدحجاب با خانواده آنان تماس گرفته می شد و آنها به مرکز مبارزه با مفاسد اجتماعی دعوت می شدند .

تعدادی از والدین این افراد در هنگام مراجعه به مرکز همراه خود لباس های مانند مانتو یا روسری یا شلوار بلند به همراه داشتند که این لباس ها برای تعویض در اختیار فرزندانشان قرار می گرفت و این افراد بعد از تکمیل فرم تعهدنامه و تعویض لباس تحویل والدین خود می شدند .

بر مبنای مشاهدات خبرنگار فارس تعدادی از افراد که توسط ماموران به این مرکز منتقل شده بودند، از نظر نوع پوشش خود دارای مصادیق اعلام شده نیروی انتظامی برای برخورد با بدحجابی نبودند که وقتی خبرنگار فارس این پرسش را از یکی از افسران پرسید، وی عنوان کرد : زمانی که به این افراد درباره پیدا بودن مو و نوع پوشش روسری تذکر داده شد، آنها مقاومت کردند و بنابراین ما هم آنها را به مرکز منتقل کردیم . وی ادامه داد : تعدادی از این افراد هم پس از آن که به اتوبوس نجا منتقل شدند، نسبت به اصلاح پوشش خود اقدام کردند .

خبرنگار فارس درخواست مصاحبه با تعدادی از افراد بدحجاب که پس از تعویض لباس و اخذ تعهد در حال ترک این مرکز بودند را داشت که این افراد بارد این درخواست گفتند : «حوصله حرف زدن نداریم» .

برخورد حساب شده با بدحجابی

از سوی دیگر اعضای گروه فرهنگی مجلس شورای اسلامی که بیش از دیگران دغدغه کار فرهنگی و برخورد فرهنگی با مسائل را دارند روز گذشته از تصویب نهایی طرح مد و لباس خیر دادند . فاطمه زهرا رضو کمیسیون فرهنگی مجلس در حاشیه جلسه علنی روز یکشنبه در گفت وگو با خبرنگاران اظهار داشت : طرح مد و لباس تصویب نهایی شده و در حال حاضر در مرحله راه اندازی کمیته تعیین مصادیق وارد فعالیت شده است .

وی با بیان این که متأسفانه در ۲۷ سال گذشته از طراحی مد و لباس غافل بوده ایم، بیان داشت : اگر بخواهیم ادعا کنیم در این مدت کار ارزشمندی برای خانم ها انجام داده ایم قابل قبول نیست .

رهنبر با بیان این که نمی توانیم در مدت یک روز و چند ماه شاهد نتیجه طرح مد و لباس باشیم ، تصریح کرد : این کار باید به طور دائمی ادامه داشته باشد . عضو کمیسیون فرهنگی در پایان خاطر نشان کرد : نیروی انتظامی موظف به رعایت امنیت اجتماعی ، اخلاقی و فرهنگی جامعه است و برخورد با کسانی که این امنیت را تهدید می کنند و درون آن وظایف نیروی انتظامی است .